

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний університет
Освітня програма	18398 Банківська справа
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

28.04.2020 р.

Справа № 0191/АС-20

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань «07 Управління та адміністрування» у складі:

Бардась Артем Володимирович – головуючий,

Maksym Vavrin,

Омельченко Наталія Володимирівна,

Наталія Шалімова,

Кузнецов Кирило Андрійович,

Крутова Анжеліка Сергіївна,

Затонацька Тетяна Георгіївна,

Serhii Kasian,

Roman Shulyar,

Olena Boienko,

за участі запрошених осіб:

Криклій Олена Анатоліївна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Сумський державний університет
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	18398
Назва ОП	Банківська справа
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 10, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі програми відповідають місії та стратегії ЗВО визначених в Концептуальних засадах діяльності СумДУ на 2010-2020 роки та Стратегічному плану розвитку СумДУ.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання відповідають Стандарту вищої освіти України із галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та враховують позиції й потреби як здобувачів вищої освіти, так й роботодавців, представників академічної спільноти, випускників. Проте не розкрито, яким чином пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані на стадії покращення та перегляду освітніх програм, якими протоколами це задокументовано.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання відповідають тенденціям розвитку спеціальності, принципам і механізмам функціонування банківського сектору.

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОП відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, Банківська справа та страхування» для першого (бакалаврського) рівня.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОП та її окремих освітніх компонентів відповідає вимогам Закону України “Про вищу освіту”.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Зміст ОП має чітку структуру і містить логічно пов’язані та раціонально розподілені з точки зору навчального процесу освітні компоненти, що забезпечує досягнення заявлених ПРН та набуття здобувачами визначених освітньою програмою компетентностей. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП та Матриця забезпечення програмних результатів навчання за відповідними компонентами ОП, взаємопов’язані з освітніми компонентами.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОП відповідає предметній області, визначеній у Стандарті вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для першого (бакалаврського) рівня.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

ЗВО забезпечує можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів шляхом включення вибору з каталогу вибіркових дисциплін за блоками: дисципліни гуманітарної підготовки; дисципліни іншомовної підготовки; дисципліни інших освітніх програм медико-спортивного профілю; дисципліни інших освітніх програм правового профілю; дисципліни інших освітніх програм економічного профілю; дисципліни інших освітніх програм інженерно-природничого профілю; дисципліни інших освітніх програм ІТ профілю. Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів закріплено в Положенні про організацію освітнього процесу; Рішення ВР з питань: «Про принципи формування навчальних планів» та «Принципи формування ОП та НП згідно нових стандартів вищої освіти»; наказах ректора «Про організацію викладання дисциплін вільного вибору» та «Про автоматизовану підтримку процесу реєстрації для вивчення вибіркових дисциплін».

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Проходження виробничої практики в ОП передбачено обсягом 10 кредитів ЄКТС. Практичну підготовку здобувачі вищої освіти проходять в банках, що дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Зміст ОП сприяє набуттю здобувачами вищої освіти соціальних навичок, що забезпечено окремими освітніми компонентами, використанням активних методів навчання, іншими формами та методами навчання, які сприяють набуттю соціальних навичок.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт відсутній, присвоєння професійної кваліфікації ОП не передбачено.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Обсяг фактичного навантаження здобувачів рівномірно розподілено між навчальними семестрами, окремими дисциплінами та видами роботи (аудиторна, самостійна), що задекларовано в Положенні про організацію освітнього процесу та інших нормативних актах.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

За ОП дуальна форма освіти не запроваджена, реалізуються лише окремі елементи дуальної освіти для здобувачів.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені у вільному доступі на офіційному веб-сайті ЗВО.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Форма та зміст фахових вступних випробувань враховують особливості ОНП. Проте, на фаховий іспит, що складається при вступі на навчання зі скороченим терміном або на старші курси нормативного терміну навчання, виносяться суто питання з економічних дисциплін, зокрема, «Основи економіки» та «Основи економічної теорії».

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Порядок визнання результатів навчання, отриманих в інших вітчизняних і іноземних ЗВО, визначені Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти; Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ; Наказом від 30.03.18 № 0252-І «Про змішану форму організації навчання за освітніми програмами»; Наказом від 19.07.18. №0537-І «Про змішане навчання з окремих дисциплін». Інформація про можливість визнання результатів навчання, у тому числі програми міжнародної академічної мобільності, є у відкритому доступі на сайті ЗВО.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

З метою врегулювання процедури визнання результатів неформального навчання у січні 2020 року введено Положенням про перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДУ, отриманих у неформальній освіті. Процедура визнання результатів неформального навчання є чіткою та зрозумілою. Проте, здобувачі ОП «Банківська справа» не використовували наявні можливості перезарахування результатів неформальної освіти.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Форми навчання за ОП відповідають вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для першого (бакалаврського) рівня. Форми навчання і методи викладання, які використовуються в ході викладання за ОП є оптимальними задля реалізації цілей та ПРН й відповідають концепту студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи, що обґрунтовується у силабусах навчальних дисциплін.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

У ЗВО використовуються декілька форм інформування здобувачів вищої освіти щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів, а саме: усне повідомлення-роз'яснення викладачем на першому занятті; силабусах НД та регламентах; в електронному вигляді після реєстрації в «особистому кабінеті».

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Під час реалізації ОП має місце поєднання навчання і досліджень відповідно до рівня вищої освіти бакалавр, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та цілей ОП. Здобувачі мають можливість брати участь у наукових дослідженнях кафедри, що закріплено положеннями Цільової комплексної програми «Організація наукової роботи студентів в органічному поєднанні з навчальним процесом» на 2019-2021р. Функціонує студентський науковий гурток кафедри «Фінансовий аналітик», проте на сайті висвітлено лише загальні цілі функціонування гуртка, що не дозволяє оцінити результативність такої форми залучення здобувачів до наукових досліджень під час реалізації ОП.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Наповнення навчальних дисциплін змінюється щорічно як у частині, що стосується регуляторних аспектів у контексті відповідності тенденціям змін у галузі, так і з урахуванням наукових досягнень, сучасних практик та інноваційних аспектів, з урахуванням побажань та зауважень здобувачів та інших стейкхолдерів

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

. Інтернаціоналізація діяльності ЗВО відповідає нормативно-правовій базі держави та безпосередньо університету, зокрема Статуту СумДУ, Стратегії інтернаціоналізації СумДУ на 2019-2025 рр, Положенню про академічну мобільність здобувачів вищої освіти. Інтернаціоналізація діяльності закладу вищої освіти відбувається в наступних напрямках: посилення іншомовної підготовки здобувачів і НПП; міжнародній академічній мобільності здобувачів; участю здобувачів у заходах за кордоном; викладання НПП за кордоном; спільною з іноземними партнерами науковою діяльністю; доступом до баз даних Scopus, WoS, Springer Nature. Посилило б ґрунтовність навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язаних із інтернаціоналізацією діяльності участь здобувачів освіти ОП в програмах подвійного диплому.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів за кожним освітнім компонентом ОП, критерії оцінювання здобувачів є чіткими і зрозумілими та регламентуються оприлюдненими на сайті ЗВО документами, а саме: Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій СумДУ з атестації здобувачів, Методичною інструкцією «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення екзаменаційних матеріалів контрольних заходів підсумкової атестації за ступенем «бакалавр», що проводяться за тестовими технологіями», а також ОП і робочими навчальними програмами відповідних дисциплін. Позитивною практикою є атестація здобувачів з особливими освітніми потребами із використанням Skype-технологій, узагальнення пропозиції здобувачів стосовно чіткості й зрозумілості критеріїв оцінювання на щорічних конференціях, анкетування студентів кожного семестру.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Форми атестації за ОП відповідають положенням Стандарту вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила проведення контрольних заходів є чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Процедура проведення контрольних заходів у ЗВО регулюється графіком навчального процесу, який визначає календарні терміни теоретичного навчання та практичної підготовки, семестрового контролю (екзаменаційних сесій), ліквідації академічної заборгованості, підготовки кваліфікаційних робіт, атестації здобувачів вищої освіти, канікул, самостійної роботи. Проте в документах, що регулюють проведення контрольних заходів, не визначено процедури оскарження результатів контрольних заходів та забезпечення об'єктивності екзаменаторів.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації ОП та регулюються Кодексом академічної доброчесності, Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин, Методичною інструкцією щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень, а також наказами ректора «Щодо створення університетської Комісії з етики та управління конфліктами» та «Про підписання декларації про дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу», які оприлюднені на сайті ЗВО.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Професійна та академічна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації ОП, відповідає п.30 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347 та забезпечує досягнення визначених програмою цілей та програмних результатів навчання. Наукові дослідження НПП висвітлені в публікаціях та відповідають специфіці дисциплін, значна частина НПП мають реальний попередній досвід професійної банківської діяльності.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

ЗВО застосовує адекватну, чітко формалізовану процедуру конкурсного відбору викладачів, що відображено у Порядку проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників СумДУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів), який містить правила та процедури відбору НПП, а також вимоги до компетентності викладацького складу, наукової та професійної активності при прийомі на роботу.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

У ЗВО існує взірцева практика залучення роботодавців до реалізації освітнього процесу, зокрема для: формування компетентнісної моделі фахівця Експертної ради роботодавців; проведення панельних дискусій; проведення аудиторних занять, гостьових лекцій, семінарів, тренінгів, круглих столів; організація практичної підготовки і стажування в банківських установах; online-практики; коригування тематики наукових робіт; рецензування кваліфікаційних робіт; залучення до складу екзаменаційних комісій з атестації здобувачів; стажування викладачів у банках. Кафедра розвиває співпрацю з представниками Експертної ради роботодавців, на сайті кафедри наведено План роботи Експертної ради роботодавців на 2020 рік та висвітлено протоколи засідань експертної ради роботодавців з документальним підтвердженням пропозицій щодо організації та реалізації освітнього процесу за ОП.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Професіонали-практики та провідні фахівці галузі залучаються до аудиторних занять в рамках реалізації ОП та проведення занять на базі банків й інших освітніх заходів (гостьові лекції, панельні дискусії, семінари-майстерні, круглі столи).

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Інноваційною є функціонуюча у ЗВО система підвищення кваліфікації НПП, яка реалізується Центром розвитку кадрового потенціалу СумДУ. Така система сприяє професійному розвитку НПП шляхом підтримки всіх форм наукових комунікацій в Україні та закордоном, стимулювання публікації результатів наукових досліджень у провідних вітчизняних та зарубіжних наукових журналах, участі в освітніх та наукових заходах НБУ, програмах обміну досвідом з практиками та іншими викладачами на спільних освітніх і наукових заходах, у т.ч. міжнародних, набуттям професійного досвіду шляхом виконання науково-дослідних, спрямованих на вирішення важливих соціально-економічних проблем галузевого, регіонального та світового рівня.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Розвиток викладацької майстерності у ЗВО стимулюється через систему матеріального і морального заохочення та комплексу організаційних заходів щодо сприяння зростання її рівня, яка базується на: проведенні конкурсів педагогічної майстерності; програмах підвищення кваліфікації з інноваційної педагогічної діяльності та електронних засобів, дистанційних технологій навчання; при визначенні рейтингу структурних підрозділів.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Матеріально-технічні ресурси ЗВО є достатніми для реалізації ОНП. Як позитивні характеристики слід зазначити повне забезпечення комп'ютерною технікою з відповідним програмним забезпеченням, сучасне мультимедійне обладнання аудиторій, наявність відкритого бездротового інтернет-зв'язку та відкритий доступ до інституційного репозитарію для всіх учасників освітнього процесу за ОП.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

У ЗВО забезпечено безоплатний доступ як навчально-педагогічних працівників, так і здобувачів ВО до усіх елементів інфраструктури та інформаційних ресурсів, у тому числі бібліотек, інформаційних фондів, навчальної, наукової та спортивної баз університету.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Освітнє середовище ЗВО є креативним, безпечним і комфортним та дозволяє задовольнити потреби учасників освітнього процесу. Позитивною практикою є функціонування на базі кафедри психології, політології та соціокультурних технологій психологічної служби, яка надає послуги студентам, аспірантам, викладачам та співробітникам університету українською, російською та англійською мовами на безоплатній основі

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

ЗВО на високому рівні забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів і викладачів на основі відкритості та демократичного ставлення. Позитивним є проведення навчальних курсів, бізнес-ігор, майстер-класів, тренінгів, краш-тестів студентських проєктів за європейськими програмами, а також можливість отримати для персонального використання ліцензійні операційні системи та пакети прикладного програмного забезпечення у рамках програм пільгового академічного ліцензування.

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

У ЗВО створено умови реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами в частині використання технологій дистанційного навчання та формування індивідуальних графіків навчання. Взірцевими практиками слід вважати створення в університеті інклюзивного освітнього середовища, оснащення навчальних корпусів та гуртожитків спеціальними технічними засобами для осіб з особливими освітніми потребами, функціонування Психологічної служби, Координаційного центру гуманітарної політики та центру підтримки сім'ї.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

У ЗВО створена чітка і зрозуміла процедура вирішення конфліктних ситуацій, що закріплено Кодексом академічної доброчесності та Кодексом корпоративної культури. В університеті постійно діє «Скринька довіри», Комісія з етики (доброчесності) та управління конфліктами та Комісія з профілактики правопорушень студентів. Всі учасники освітнього процесу ознайомлені з правилами вирішення конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

ЗВО має формалізовані процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП, що закріплено Положенням про освітні програми та Методичною інструкцією «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення освітніх програм».

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Для виявлення позиції здобувачів вищої освіти під час перегляду освітньої програми анонімно у формі on-line анкетування через особистий кабінет здобувача здійснюється опитування щодо якості організації освітньої діяльності. Результати моніторингу розглядаються робочими групами із залученням представників органів студентського самоврядування.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

У ЗВО наказом №0228-І від 17.05.2017 р. створена Експертна рада роботодавців зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», до якої входять провідні фахівці галузі. Інформація про зустрічі з роботодавцями, що беруть участь в обговоренні цілей та змісту ОП «Банківська справа», її удосконалення висвітлюються в протоколах засідань експертної ради роботодавців протягом 2017-2020 рр.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

За даною ОП проводиться первинна акредитація, але випускова кафедра фінансів, банківської справи та страхування збирає та аналізує інформацію щодо кар'єрного шляху випускників попередніх років. У ЗВО функціонує «Асоціація випускників УАБС», випускники постійно підтримують зв'язок з ЗВО та допомагають розвивати ОП.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Задля вчасного реагування та виявлення недоліків в освітній програмі в університеті створено відповідні структурні підрозділи: Бюро моніторингу якості та Центр забезпечення якості. Зазначені структурні підрозділи спільно зі студентським самоврядуванням і агенцією співдії якості освіти проводять анонімні опитування здобувачів вищої освіти щодо змістовного наповнення та якості викладання за ОП. Аналіз результатів опитувань проводить Центр забезпечення якості, а узагальнені дані обговорюються на засіданнях Ради забезпечення якості СумДУ та оприлюднюються на сайті.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація ОП «Банківська справа» є первинною. Проте, ЗВО продемонстрував адекватне реагування на зауваження, отримані за результатами акредитаційних експертиз спорідненої ОП «Фінанси та облік в підприємстві» та ОПП «Банківська справа» зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування за другим (магістерським) рівнем в частині активізації міжнародних освітніх проектів.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Кожен підрозділ ЗВО та основні стейкхолдери розуміють своє значення у забезпеченні якості освітнього процесу за ОНП, що документально закріплено Стратегічним планом розвитку на 2020-2026 роки, Положенням про організацію освітнього процесу, Системою забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень А

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень А

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чіткими, зрозумілими, доступними та закріплені установчими документами, нормативним забезпеченням освітньої та наукової діяльності, які розміщені у відкритому доступі на офіційному сайті ЗВО. Інноваційною практикою є 3D тур, що дозволяє ознайомитися з освітнім середовищем університету.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін

Основні стейкхолдери поінформовані про можливості обговорення проєктів ОП. Позитивною практикою є обговорення проєкту ОП на гостьових лекціях з представниками НБУ. З метою підтвердження зауважень та пропозиції заінтересованих сторін в частині релевантності, відповідності результатів навчання (знань, умінь, навичок, компетентностей) передбачених ОП потребам сучасного ринку праці на сайті ЗВО створено форум з обговорення ОП.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Взірцевою є практика формування у ЗВО відкритого електронного ресурсу структурованих колекцій організаційних, навчально-методичних матеріалів дисциплін, що включено до складу програм підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів, а також додаткових освітніх програм. У повному каталозі освітніх програм у вільному доступі розміщена актуальна версія ОП "Банківська справа". Робочі програми (силабуси) усіх ОК ОП своєчасно оприлюднюються та містять достовірну інформацію в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рекомендовано формувати документи, що підтверджують залучення стейкхолдерів до обговорення цілей та програмних результатів навчання за ОП з метою виявлення та врахування їх пропозицій і потреб (наприклад протоколи спільних зустрічей).

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рекомендовано активізувати роботу закладу вищої освіти у сфері запровадження дуальної освіти, що посилить якість та практичну спрямованість вищої освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рекомендовано до програми фахового іспиту при вступі на навчання зі скороченим терміном або на старші курси нормативного терміну навчання включити фахові дисципліни за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», наприклад, фінанси, гроші та кредит і т. ін. ЗВО доцільно вжити заходів щодо популяризації серед здобувачів ОП «Банківська справа» можливостей визнання результатів навчання, які отримані за фахом у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рекомендується вести та оприлюднювати документацію на сайті, в якій висвітлювати результативність та ефективність учасників наукового студентського гуртка „Фінансовий аналітик”. Рекомендовано активізувати роботу щодо розвитку міжнародного співробітництва з іноземними вищими навчальними закладами за програмами подвійних дипломів.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Необхідно розробити положення, яким регулюється процедура оскарження результатів контрольних заходів, та розмістити його на сайті ЗВО, що сприятиме покращенню поінформованості студентства про можливість безпечно для себе оскаржити результати іспитів.

Критерій 6. Людські ресурси

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Удосконалювати ОП на основі розширення комунікацій та інформаційного забезпечення учасників освітнього процесу.

Критерій 9. Прозорість та публічність

не застосовується

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

БАРДАСЬ АРТЕМ ВОЛОДИМИРОВИЧ